

Šilalės rajono savivaldybė

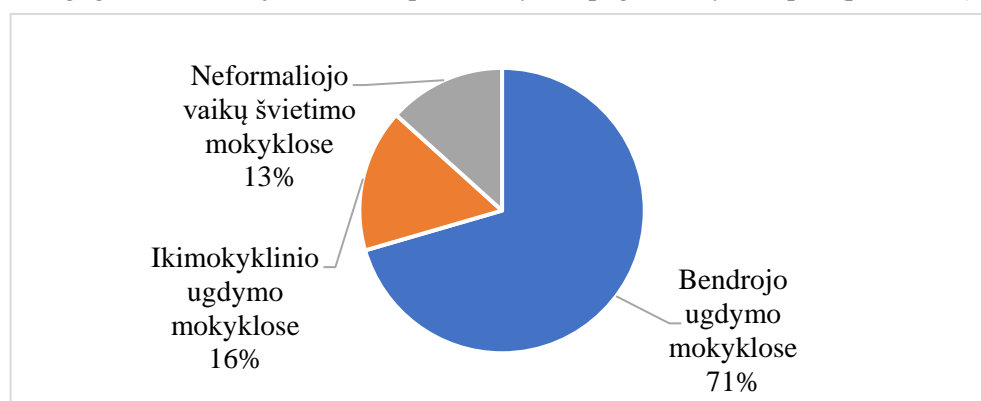
Šilalės r. savivaldybės pedagoginių darbuotojų kvalifikacijos tobulinimą vykdo Šilalės švietimo pagalbos tarnyba (toliau – Tarnyba)¹.

2021–2022 m. m. Šilalės r. savivaldybėje dirbo 383 pedagoginiai darbuotojai, iš jų – 270 (71 proc.) bendrojo ugdymo, 62 (16 proc.) – ikimokyklinio ugdymo, 51 (13 proc.) – neformaliojo vaikų švietimo įstaigose (žr. 1 pav.). Profesinio mokymo mokytojų savivaldybėje nėra.

Pastaruosius keletą metų pastebimas savivaldybės pedagoginių darbuotojų, ypač dirbančių bendrojo ugdymo įstaigose, skaičiaus mažėjimas (12 proc.) – 2019–2020 m. m. savivaldybės bendrojo ugdymo įstaigose dirbo 307 pedagoginiai darbuotojai, 2020–2021 m. m. – 286.

1 pav. Daugiausia pedagoginių darbuotojų dirbo bendrojo ugdymo įstaigose

Pedagoginių darbuotojų skaičiaus pasiskirstymas pagal mokyklų tipus (procentais)

2022 m. Tarnyba vykdė 10 ilgalaikių (ne mažiau kaip 40 val. trukmės) pedagogų kvalifikacijos tobulinimo (toliau – PKT) programų (toliau – Programos) pagal Valstybinių ir savivaldybių mokyklų vadovų, jų pavaduotojų ugdymui, ugdymą organizuojančių skyrių vedėjų, mokytojų ir pagalbos mokiniui specialistų 2020–2022 metų kvalifikacijos tobulinimo prioritetus. Jose dalyvavo 700 pedagoginių darbuotojų (žr. 1 lentelę).

Palyginti su praėjusiais metais, matyti, kad savivaldybėje abejus metus didžiausias dėmesys skirtas prioritetui *Kompetencijų tobulinimas įgyvendinant šiuolaikinį ugdymo / mokymo turinį*, ypač jo kryptį *Į mokymąsi orientuotos vertinimo kultūros auginimas*; pagal šio prioriteto kryptį *Skaitymo gebėjimų ugdymas visose ugdymo srityse*, skirtingai nei šiais metais, praeitais metais Programų vykdyta nebuvo, o pagal kryptį *Skaitmeninio raštingumo tobulinimas* vykdyta Programa pritraukė daugiau dalyvių nei 2021 m. Be to, daugiau Programų vykdyta ir daugiau dalyvių pritraukta pagal prioriteto *Vadovavimo ir lyderystės ugdymo / mokymo procesui ir švietimo įstaigai kompetencijų tobulinimas* kryptį *Lyderystės ugdymui ir mokymuisi stiprinimas*. Paminėtina, kad abejus metus nebuvo vykdyta Programų pagal pastarojo prioriteto kryptį *Gebėjimų priimti sprendimus, grįstus duomenimis, stiprinimas*. Aktualios išliko ir prioritetą *Kompetencijų, reikalingų veiksmingai ugdyti skirtingų ugdymosi poreikių turinčius mokinius, tobulinimas* atliepančios Programos, tik 2021 m. daugiau dalyvių sulaukė Programos pagal kryptį *Bendradarbiavimo gebėjimų, reikalingų ugdyti ir teikti reikalingą švietimo pagalbą ir paslaugas, tobulinimas*, o 2022 m. – *Mokinio skirtybių suvokimas, atpažinimas ir panaudojimas siekiant jo pažangos*.

¹ Prieiga internete <https://www.silsviet.lt>.

1 lentelė. Daugiausia Programų vyko pagal prioritetą *Kompetencijų tobulinimas įgyvendinant šiuolaikinį ugdymo / mokymo turinį*

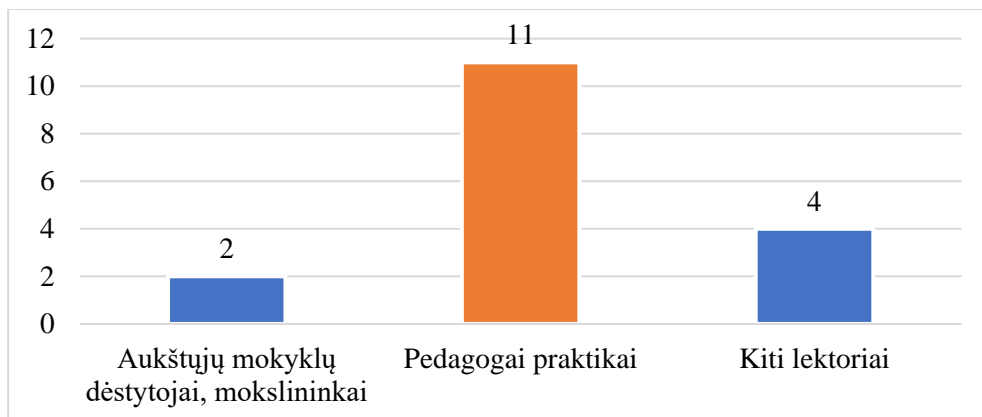
Vykdytų Programų ir dalyvių pasiskirstymas pagal prioritetus

Prioritetas / prioriteto kryptys	Vykdytų Programų skaičius	Vykdytų Programų dalyvių skaičius
Kompetencijų tobulinimas įgyvendinant šiuolaikinį ugdymo / mokymo turinį	5	415
Skaitmeninio raštingumo tobulinimas	1	70
I mokymąsi orientuotos vertinimo kultūros auginimas	3	325
Skaitymo gebėjimų ugdymas visose ugdymo srityse	1	20
Kompetencijų, reikalingų veiksmingai ugdyti skirtingų ugdymosi poreikių turinčius mokinius, tobulinimas	3	182
Mokinio skirtybių suvokimas, atpažinimas ir panaudojimas siekiant jo pažangos	2	155
Bendradarbiavimo gebėjimų, reikalingų ugdyti ir teikti reikalingą švietimo pagalbą ir paslaugas, tobulinimas	1	27
Vadovavimo ir lyderystės ugdymo / mokymo procesui ir švietimo įstaigai kompetencijų tobulinimas	2	103
Lyderystės ugdymui ir mokymuisi stiprinimas	2	103
Gebėjimų priimti sprendimus, grįstus duomenimis, stiprinimas	–	–
Mokyklos bendruomenės telkimas įgyvendinant įtraukties principą švietime	–	–
Iš viso:	10	700

Rajono pedagoginiai darbuotojai, dalyvavę įgyvendinant Programas ir plėtoję savo profesines kompetencijas, turėjo galimybę mokytis kartu su pedagogais praktikais, mokslininkais ir kitais lektoriais (psichologais, sveikatos specialistais ir kt.). Duomenys rodo, kad 2022 m. daugiau kaip 65 proc. (11 asmenų) lektorių buvo kviestiniai pedagogai praktikai.

2 pav. Prioritetines Programas dažniausiai įgyvendino pedagogai praktikai

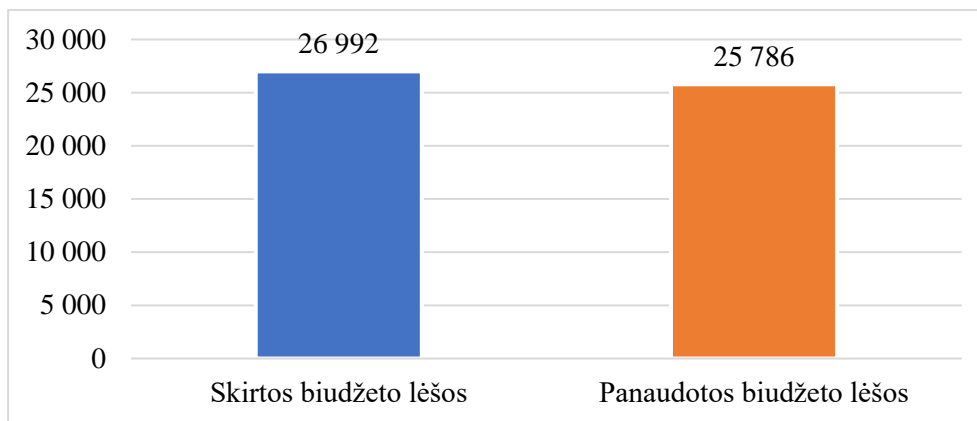
Programas pagal prioritetus įgyvendinę (vykdę) lektoriai

Pedagoginių darbuotojų kvalifikacijai tobulinti savivaldybėje 2022 m. panaudotos beveik visos PKT skirtos lėšos (žr. 3 pav.). 2022 m. lėšų skirta panašiai kaip ir 2021 m., bet 2022 m. jų panaudota gerokai daugiau nei 2021 m. (77 proc.).

3 pav. Iš skirtų biudžeto lėšų mokytojų ir kitų ugdymo procese dalyvaujančių asmenų kvalifikacijai tobulinti panaudota 96 proc.

Biudžeto lėšos, tenkančios pedagogų kvalifikacijai tobulinti (eurais)

Kvalifikacijos tobulinimo galimybių užtikrinimas savivaldybėje
(pagal Tarnybos veiklos išorinio vertinimo išvadas ir interneto svetainės puslapių apžvalgą, atliktą 2023 m. vasario–gegužės mėn.)

Renginių organizavimą savivaldybėje reglamentuoja Tarnybos direktoriaus patvirtintas Profesinių kompetencijų tobulinimo organizavimo, programų rengimo, akreditavimo ir vykdymo tvarkos aprašas. Tarnybos svetainėje pateiktas PKT Programų, prilygintų akredituotoms, t. y. ne mažiau nei 40 val. trukmės, sąrašas, kuriame skelbiamas Programos valandų skaičius ir data, iki kurios galioja patvirtinta Programa, bet pasigendama informacijos, kuri PKT prioritetą ar prioritetinę sritį Programa atliepia. Naujos 2023–2025 m. PKT prioritetinės sritys atskirai dar neskelbiamos, bet galima rasti procentinę analizę, kiek dalyvių dalyvavo Programose pagal 2020–2022 m. PKT prioritetus / prioriteto kryptis. Mėnesio veiklos planą iš svetainės galima atsisiųsti ir peržiūrėti savo įrenginyje. Šalia renginio pavadinimo nurodoma renginio data, vieta, valandų skaičius, registracijos nuoroda ir tikslinė grupė. Jei Programa ilgalaikė ir susideda iš modulių, tai nurodoma renginio pavadinimo skiltyje. Pasigendama informacijos, kokią prioritetinę PKT sritį ši Programa atliepia. Kartu su naujo mėnesio planu skelbiami ir numatomi kito mėnesio renginiai.

Pagal veiklų planus ir 2021 m. Tarnybos veiklos išorinio vertinimo ataskaitą matyti, kad be ilgalaikių PKT Programų Tarnyba rengia konferencijas mokytojams dalykininkams, metodus pasitarimus socialiniams pedagogams ir psichologams, taip pat susitikimus su karjeros specialistais, vyksta olimpiados, meninio skaitymo konkursai.

Tarnyba teikia pedagogines, psichologines, logopedo, socialinio pedagogo, specialiojo pedagogo, projektų rengimo ir įgyvendinimo bei kt. konsultacijas vaikams, tėvams (globėjams), pedagogams. Konsultacijos vyksta pagal klientų poreikius dėl kalbos ir kalbėjimo sutrikimų, kvalifikacijos tobulinimo, asmenybės augimo ir savęs pažinimo, bendravimo, krizių valdymo, elgesio ir emocinių problemų, kalbos raidos, mokymo(si) strategijų, projektų rengimo ir įgyvendinimo klausimais. Konsultavimo būdai – individualūs ir grupiniai.

Daug paskaitų Tarnyba organizuoja trečiojo amžiaus universiteto klausytojams, kuriose gali dalyvauti ir pedagogai. Veiklų apie pradedančiųjų vadovų ir (ar) mokytojų mentorystę plane nėra numatyta.

Didelis dėmesys skiriamas mokyklų bendruomenėms ir jų komandoms. Organizuojama mokytojų metodinės veiklos ir gerosios patirties sklaida. Pagrindinės gerosios patirties keitimosi

formos: gerosios patirties seminarai, edukacinės išvykos, konferencijos, metodinių būrelių susirinkimai, apskritojo stalo diskusijos, plenerai, atviros veiklos, parodos, metodinės dienos.

Tarnybos svetainėje kaupiamas ir sistemingai tvarkomas Edukacinės patirties bankas. Jame pagal ugdymo sritis kaupiami metodinių veiklų aprašymai su nuorodomis, kur konkrečią veiklą galima rasti. Atskiroje svetainės skiltyje pateiktos idėjos pamokoms, kur galima rasti išsamius pamokų planus pagal koncentrus.

Tarnyba kuruoja metodinių būrelių veiklą. Būreliuose vykdoma gerosios patirties sklaida. Metodiniai būreliai bendradarbiauja su Telšių, Plungės, Šakių, Šilutės, Panevėžio, Tauragės, Kėdainių rajonų metodinių būrelių mokytojais. Skatinamas kolegialus bendradarbiavimas, motyvuojama dalytis patirtimi, inicijuojamas pažangios patirties procesas švietimo įstaigose, skatinama vykdyti informacijos apie geras iniciatyvas, atliktas veiklas sklaidą.

Projektinėje veikloje institucija imasi projekto partnerio vaidmens. Ji padeda tobulinti pedagogų profesines kompetencijas, suteikia galimybę institucijos klientams mokytis, bendrauti ir bendradarbiauti. Tarnyba dalyvauja keturiuose įvairaus pobūdžio partnerystės tinkluose.

Tarnyba skiria dėmesio atnaujinto ugdymo turinio (toliau – UTA) įgyvendinimo stiprinimui. Vykdytos ilgalaikės kvalifikacijos tobulinimo Programos mokytojų kompetencijoms tobulinti, įgyvendinant atnaujintas bendrąsias ugdymo programas, vyko konferencija „Atnaujinto turinio diegimas. Kompetencijomis grįstas ugdymas“, metodiniai pasitarimai atskirų dalykų mokytojams, kaip ugdyti kompetencijas dalyku, kaip vertinti mokinių pasiekimus ir pažangą, įgyvendinant atnaujintas bendrojo ugdymo programas, tačiau trūksta naujausios su UTA susijusios susistemintos informacijos.

Registracija į renginius vykdoma elektroninėje renginių registracijos sistemoje *Semiplius*. Registracijos nuoroda skelbiama kiekvieno mėnesio renginių plane, šalia renginio pavadinimo. Pagal pastabų skiltį galima spręsti, kad nemaža dalis renginių mokyklų mokytojams vykdoma jų darbo vietose. Informacija apie renginius skelbiama Tarnybos interneto svetainėje ir siunčiama įstaigoms el. paštu.

Renginių vertinimas atliekamas formaliai ir neformaliai. Vykdomos apklausos anketuojant, kiek perteiktos žinios suteikė praktinės naudos, taip pat kalbant su dalyviais ir lektorais apie renginį, dalyvių motyvaciją, domimasi pasiūlymais, išigilinama į pastabas. Kiekvienų metų apklausų suvestinės paskelbtos Tarnybos svetainėje. Atlikus apklausų analizę, šalia nacionalinių PKT prioritetų dar išsikeliami tik savivaldybei aktualūs PKT prioritetai. PKT Programos atnaujinamos ir tobulinamos pagal klientų poreikį, tiriamas įgyvendinamų Programų efektyvumas, kuris nustatomas pagal Programos dalyvių skaičių ir atliktas apklausas. Lektoriaus pasirinkimą dažniausiai lemia klientų pageidavimai, siūloma seminarų tema, rekomendacijos, ankstesnių seminarų dalyvių nuomonės.

Remiantis Tarnybos veiklos duomenimis, atsispindinčiais interneto svetainės puslapiuose, ir veiklos išorinio vertinimo išvadomis, matyti, kad siekiama sudaryti galimybes pedagoginių darbuotojų bendrosioms ir profesinėms kompetencijoms ugdyti.

PKT poveikis ugdymo kokybei

Vadovaudamiesi Šilalės r. savivaldybės ir Tarnybos pateiktais duomenimis, galime teigti, kad savivaldybė vykdo tikslingą PKT stebėseną, siekdama geresnės ugdymo kokybės.

Pedagogų kvalifikacijos tobulinimo poveikis ugdymo kokybei matuojamas pagal mokinių pasiekimus, analizuojamas pedagogų dalyvavimo PKT renginiuose grįžtamasis ryšys, PKT veiksmingumas aptariamas rajono metodinių būrelių renginiuose, vertinamas pagal gebėjimą įgytas žinias pritaikyti praktikoje, ugdymo įstaigų vadovų ir visos mokyklos bendruomenės atsiliepimus.

Pateikti duomenys rodo, kad PKT poveikis mokinių pasiekimams ir pažangai pastebimas, pastaruoju metu jam daugiausia įtakos turėjo tobulintos vadovavimo ugdymui(si) ir mokymui(si) kompetencijos, o poveikį savivaldybės mokyklų, kaip organizacijų, pažangai parodo tikslingas IKT naudojimas, naujų mokymo metodų taikymas, susitelkimas diegiant

atnaujintas bendrąsias programas, kurios grindžiamos septyniomis kompetencijomis (pažinimo, socialine, emocine ir sveikos gyvensenos, kūrybiškumo, pilietiškumo, kultūrine, komunikavimo, skaitmenine).

Nors savivaldybėje rengiamos ir įgyvendinamos ilgalaikės ir tęstinės kompetencijų tobulinimą orientuotos Programos, stiprinamas grįžtamasis ryšys po jų įgyvendinimo, ieškoma naujų, inovatyvių renginių formų, įdiegta elektroninė registracijos ir mokymų sistema, tačiau trūksta gilesnio PKT poveikio ugdymo rezultatams tyrimo.

Rekomendacijos

Atsižvelgiant į pateiktus duomenis, *siūloma*:

- *plėsti* PKT Programų pasiūlą, daugiau dėmesio *skiriant* įtraukties principo įgyvendinimui švietimo srityje;
- savivaldybės lygmeniu daugiau dėmesio *skirti* PKT stebėsenai, *analizuojant*, ar mokymosi patirtis ir dalyvaujant PKT Programose pedagogų išplėtos kompetencijos perkeliama į praktiką;
- glaudžiau *bendradarbiaujant* su savivaldybės mokyklomis, *įtraukiant* vadovus, metodinius būrelius ir (ar) kitus bendruomenės narius, *stiprinti* PKT renginiuose dalyvavusių pedagogų motyvaciją taikyti mokymosi patirtį;
- interneto svetainėje *plėtoti* pagalbos pedagogams UTA įgyvendinimo klausimais galimybes, *papildant* ją praktinės veiklos pavyzdžiais, orientuotais į 2023–2025 m. PKT prioritetinės srities *Ugdymo praktikos ir didaktikos kompetencijų tobulinimas* įgyvendinimą.